

Hearts in Harmony

Inclusief zingen voor koren zonder beperkingen

In het project *Art of the Dark* leren mensen ervaren hoe blinden en slechtzienden naar kunst kijken. Het project wordt begeleid door een team van vrijwilligers die blind of slechtziend zijn. Het moet later uitmonden in initiatieven waarmee de Vlaamse en Brusselse musea voor hen toegankelijk gemaakt worden.

In het project *Kleefkruid* veroveren twaalf jonge dansers op overtuigende wijze de scène. Sommigen zitten in een rolstoel, anderen zijn perfect valide. De groep wordt geflankeerd door de muzikanten van het HERMES-ensemble - tot die muzikanten plots ook blijken mee te dansen, en de dansers beginnen te musiceren. Onlangs werd het werk *Hartverwarmend*, een compositie van Hanne Deneire voor een koor zonder beperkingen, gecreëerd door het Kamerkoor Cantatille, het gemengd koor Caljenté en het Bloemetjeskoor, een koor voor mensen met beperkingen. Een onvergetelijke samenwerking tussen zangers met en zangers zonder beperkingen.

Er beweegt duidelijk wat in de artistieke wereld en het lijkt erop alsof de cultuursector het begrip 'inclusie' waarover zoveel vanuit theoretische modellen wordt gedacht en geschreven, echt in praktijk wil brengen. Het woordenboek Van Dale definieert inclusie als 'insluiting', het tegenovergestelde van uitsluiting. In de gehandicaptenzorg wordt de term gebruikt als verzamelwoord voor alles wat ertoe bijdraagt om mensen met een handicap beter bij de samenleving te betrekken: gewoon onderwijs in tegenstelling tot buitengewoon onderwijs, wonen op een appartement in plaats van in een instelling, werken in een doorsnee-bedrijf in plaats van in een beschutte werkplaats. Vrij vertaald naar de koorwereld: mensen met een handicap die zingen in een koor! Het lijkt op het eerste gezicht niet eenvoudig, de praktijk wijst uit dat het kan en dat het bovendien de inclusie bevordert.

Europa Cantat heeft reeds in 2006 een internationaal project opgestart rond die vocale inclusie-gedachte onder de titel *Hearts in Harmony*. Het allereerste initiatief werd genomen door A Coeur Joie met een indrukwekkend project dat werd afgesloten met een schitterend concert in het Palais des Congrès in Parijs. Mensen met diverse handicaps werkten aan dat eerste inclusieve concert mee.

In 2008 werd in Noorwegen een *Hearts in Harmony*-project gerealiseerd met slechthorende en dove kinderen. Op een heel natuurlijke manier werd de gebarentaal geïntegreerd in de werking van het projectkoor. In 2010 werd er een soortgelijk project gerealiseerd in Budapest en Barcelona. In Budapest werkte

© Koenraad De Meulder

de Hongaarse koorfederatie actief samen met een instituut voor blinden en werd er onderzocht op welke manier blinden of slechtzienden kunnen participeren in het koorleven. Het *Hearts in Harmony* van de Catalaanse koorfederatie onderzocht vooral over welke competenties dirigenten moeten beschikken om op een succesvolle manier mensen met een handicap te integreren in hun koor. De kennis en ervaring die daarbij verzameld werd, kan worden gebruikt door alle koren die tot een inclusief koor willen groeien. *Hearts in Harmony* is op enkele jaren uitgegroeid tot een internationaal project dat vooral aanzet tot bezinning over de inclusie-gedachte binnen de koorwereld.

Koor&Stem wil dit bezinningsproces ook in de Vlaamse koorwereld op gang brengen en heeft zich daarom geëngageerd om in 2012-2014 een *Hearts in Harmony*-project te realiseren in Vlaanderen. Het wordt geïntegreerd in het project *Music and Social Tasks* dat door de European Music Council wordt ingediend bij de Europese gemeenschap. Koor&Stem wil met dat project internationale kennis en ervaring met betrekking tot inclusie in de koorwereld uitwisselen. Daarnaast wil Koor&Stem samen met de Vlaamse koren onderzoeken op welke manier mensen met een handicap op een actieve of passieve manier kunnen participeren in het koorleven. Het wordt een boeiende zoektocht. Het resultaat van die zoektocht willen we in 2013 presenteren op een internationale ontmoeting van inclusieve koren. Wie interesse heeft in dit project en er actief aan wil meewerken is van harte welkom: info@kooenstem.be. ■

// KOENRAAD DE MEULDER